

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 4. februarja 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 15.

Gibanje svetovne trgovine.

Gospodarska sekcija Zveze narodov je objavila spomenico o svetovni trgovini in plačilnih bilancah. V naspotju za dosedajšnjim običajem je izšel ta memorandum v treh zvezkih, od katerih nam je na razpolago šele prvi, ki razpravlja o svetovni trgovini v letu 1928 z odgovarjajočimi primerjalnimi številkami o obeh predidajočih letih. Drugi zvezek bo vseboval plačilne bilance 29 držav v letih 1928 in 1927. (V prejšnjih spomenicah so bile prikazane plačilne bilance 27 držav). Tretji zvezek bo pa vseboval trgovinske statistike 63 držav. Ti statistični podatki obsegajo leta 1926 do 1928. Primerjave s predvojnjo dobo pa manjkajo.

Na podlagi preračunanj v prvem zvezku spomenice je znašala vrednost trgovine v letu 1928 66.708 milijonov dolarjev. (Od tega odpade 34.575 milijonov na uvoz in 32.233 milijonov na izvoz.) V letu 1927 je znašala celokupna vrednost svetovne trgovine 65.048 milijonov (33.740 milijonov uvoza in 31.308 milijonov izvoza). Leta 1926 pa so znašale te številke 61.887 milijonov (32.117 milijonov uvoza in 29.770 milijonov izvoza). Iz tega torej vidimo, da je bila vrednost svetovne trgovine leta 1927 približno za 5% večja, kakor leta 1926 in leta 1928 za približno 2-5% večja, kakor leta 1927. Ker so pa cene leta 1927 padle, bi znašalo povečanje svetovne trgovine v tem letu v primeri z letom 1926 verjetno dobrih 8%. Celotno povečanje svetovne trgovine za obe zadnji leti skupaj ceni spomenica na skoraj 11%.

Iz porazdelitve po kontinentih in kontinentalnih skupinah vidimo, da

znaša delež Evrope na svetovni trgovini nekaj več kot polovico, to je 52%. Združene države so udeležene na svetovni trgovini s 17-08%, delež Azije (brez Rusije) pa znaša 14%. Te imenovane tri največje skupine imajo torej celotni delež preko 84% cele svetovne trgovine. Med tem ko se je delež Združenih držav in Azije v letih 1926 do 1928 zmanjšal, se je delež Evrope povečal (od 49-6% na 52%), kar je predvsem pripisati močnemu razvoju srednje- in vzhodno-evropskih držav. Trgovina te zadnje skupine presega v letu 1928 vrednost trgovine v letu 1926 za celih 25%. Vendar pa celotno povečanje evropske trgovine zaostaja progresivno s 13% za Afriko (18%) in južno Ameriko (16 odstotkov), ti dve skupini pa, seveda absolutno vzeto, imata znatno manj razvito trgovino. Poleg Azije, ki je trpela radi padca cen kavčuku in svilii, imajo zaznamovati nazadovanje svoje trgovine tudi Oceanija (zaradi padanja uvoza v Avstralijo) in Srednja Amerika. Leta 1928 je izvoz Združenih držav prvič presegel njihov uvoz in sicer za več kot tisoč milijonov dolarjev, medtem ko je leta 1927 in leta 1928 uvoz iz Evrope presegel izvoz za več kot 4.000 milijonov dolarjev. Spomenica nam predloži interesantno proučevanje najvažnejših »nevidnih« izvoznih postavk, radi katerih je v Evropi sploh mogoče uvažati tako znatne množine iz drugih delov sveta. — Za Britanski imperij je znašalo povečanje njegove trgovine v zadnjih dveh letih 2%, kar daleko zaostaja za prirastkom svetovne trgovine, ki znaša, kakor smo videli, 8%.

* * *

Obilica denarja v Franciji

Francoska banka je znižala menično obrestno mero od 3 1/2 na 3%, lombardno obrestno mero od 5 1/2 na 4 1/2%. — To kratko uradno poročilo ne prihaja nepričakovano. Francoski denarni trg je imel v zadnjih mesecih tak razvoj, da je bilo znižanje obrestne mere potrebno. Francija je danes deželna preobilica denarja. Oprta na ogromne zlate zaloge, ki so sedaj za skoraj 100 milijard dinarjev večje kot zlate zaloge Nemške in Angleške banke skupaj, je mogla Francoska banka hudo kolebanje v lanski mednarodni obrestomerni politiki premagati brez najmanjšega pretresa. Sedaj, ko kaže mednarodni denarni trg enotno tendenco po znižanju obrestne mere — kar je seveda posledica padajoče svetovne konjunkturo —, je mogla Francija svojo močno zlato pozicijo še nadalje izkoristiti in je znižala obrestno mero na 3%. Tako ima danes Francija med vsemi finančnimi središči najnižjo uradno obrestno mero.

Francija je bila že od nekdanje dežele kapitalistov. Cilj vsakega Francoza je ta, da si v kolikor mogoče kratkem času prihrani premoženje, ki mu ob skromnih življenjskih zahtevah nese zadotno rento in mu omogoči mirno življenje rentnika. Inflacija v povojni dobi, ki je kolikortoliko prišla tudi Francijo, je ta cilj začelo spreminjati. Sedanja obilica denarja ne izvira iz skromnih zahtev Francoza na življenje, temveč je v posebno veliki izmeri posledica reparacijskih davkov Nemčije, ki so prišle v prvi vrsti Franciji v dobro. Francija je postala na med-

— znižanje obrestne mere.

narodnem glavničnem trgu nevaren konkurent Anglije in Amerike. Pred par tedni izvedena ustanovitev francoske akceptne banke nam to zadostno dokazuje.

Posledice znižanja francoske obrestne mere na diskontno politiko drugih držav se morejo že danes nekoliko orisati. Skoraj brez dvoma je, da bo Angleška banka svojo obrestno mero tudi znižala, ker je nevarnost francoskih nakupov zlata sedaj izločena. Mogoče je tudi, da bo Angleška banka počakala najprvo na znižanje obrestne mere v New Yorku, ker prihaja Amerika še nadalje v poštev kot nakupovalka angleškega zlata. Mislijo, da bo morala tudi Nemška banka v teh dneh študirati vprašanje znižanja obrestne mere ter da bo sledila Francoski banki.

REORGANIZACIJA TRGOVINSKIH AGENCIJ.

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine proučuje vprašanje resorne organizacije dela pooblaščenih trgovinskih agencij. Zavod je poslal svoje predloge o tem vsem gospodarskim ustanovam v izjavo, hkrati pa je zahteval od njih mišljenje in predloge glede trgovinskih agencij sploh.

Čitajte in razširjajte

»TRGOVSKI LIST«.

Želje industrije v Dravski banovini.

Iz poročila g. Antona Krejčija o želji industrije v Dravski banovini, katero je podal na zboru Centrale industrijskih korporacij dne 28. januarja 1930, je v našem listu pomotoma izostal odstavek, ki se tiče kovinske stroke, z nastopnim besedilom:

Naša izvozna industrija kovinske stroke je v izredno neugodnem položaju, ker ji naše železnice ne priznavajo ugodnosti, katere uživajo eksportne industrije naše konkurence v inozemstvu, ki v tranzitu prevažajo svoje izdelke preko naše države. V tranzitu velja 30% znižana tarifa, pa je tako tuja konkurenca v boljšem položaju, čeprav se nahaja naša industrija došči blizu države, v katero se njeni izdelki izvažajo, ker ne dobivajo naše tovarne nikakega popusta na železnici. Posebno je v tem pogledu

prizadeta industrija emajlne posode, ki bi mogla izvažati v Orijent veliko več blaga nego do sedaj. Izvoz v letu 1928 izkazuje že lepe številke — okoli 550 ton. Preko 9 desetih tega blaga se prevažajo preko Caribroda in Djevdjelije. Naša produkcija nima nikake ugodnosti, dasi znaša prevoz 1000 km. Gotovo je, da bi se mogel izvoz znatno dvigniti, ako bi hotelo ustreči naši industriji. Naša industrija je mlajša nego inozemska in radi tega v mnogo nepoveljnejših prilikah kot inozemska stara konkurenca. Sedaj se dogaja, da mora naša industrija delati brez tarifne ugodnosti, če tudi je slabejša, kolikor prihaja v poštev kapaciteta, sposobnost delovne moči in denarna sredstva. Za našo industrijo je osobito želeto, da se čimprej uveljavi tarifni dogovor z Grčijo.

V Španiji ni importnih kontingentov za les.

O boljših izgledih za izvoz našega lesa.

Neki jugoslovanski lesni trgovec, ki živi skoraj stalno v Španiji, je bil pred par dnevi v Zagrebu in je dejal uredniku tamošnjega »Morgenblatt«-a, da je nevarnost omejitve lesnega importa po španski vladi do nadaljnjega sedaj odstranjena. Še preden je napravila jugoslovanska vlada v Madridu tozadevne korake, je španska vlada razpustila komisijo, ki je bila sestavila kontingentski načrt. Načrt je vseboval omejitvene določbe, ki so bile za Jugoslavijo zelo neugodne. Če bi bil načrt uveljavljen, bi dobilo par velikih španskih importerjev vso lesno importno trgovino v roke in bi ti importerji diktirali cene.

Španija mora importirati na leto pol drugi milijon kubičnih metrov lesa. Za dežele lesnega eksporta, kot je tudi Jugoslavija, je torej izrednega pomena, kako je import lesa v Španiji urejen. Merodajni industrijski krogi Jugoslavije so se zelo trudili, da preprečijo škodljive tendence v načrtu prve komisije. Prizadevanje ni bilo brez uspeha, a mu je prišlo na pomoč tudi gibanje v španski lesni trgovini sami. Stevilni španski lesni trgovci so bili namreč v svojih gospodarskih interesih po načrtu tudi ogroženi. Da se izognejo nameravani monopolizaciji, so ustanovili slednjič zvezo, na koje čelo je bil poklican vodilni španski lesni importer Adrian Piera, ki je s podarkom in slednjič tudi v časopisju nastopil proti nameravani kontingentaciji. Španska vlada je imenovala sedaj drugo

komisijo, ki naravno ni vezana na sklepe prve komisije, koje načrt smatrajo za pokopan. Nova komisija bo študirala vprašanje lesnega importa popolnoma na novo in je pot do njenih sklepov še dolga. Oni trgovec, ki je vse to poročal, pravi, da ni več misliti na morebitne omejitve lesnega uvoza s španske strani. Tudi jugoslovansko poslaništvo v Madridu se je za stvar zelo zavzelo in je prizadevanje jugoslovanskih interesentov strokovno krepko podprlo.

O boljših izgledih za izvoz našega lesa prinaša današnji »Slovenec« naslednjo informacijo: Danes se je vrnil v Beograd pomočnik trgovinskega ministra dr. Steimetz. Našo državo je zastopal v Španiji na mednarodni razstavi v Barceloni, ki jo je pred dnevi oficijelno zaključil španski kralj. Ob priliki svojega bivanja v Španiji se je dr. Steimetz pogovarjal z zastopniki španske vlade o poglobitvi trgovskih vezi med našo državo in Španijo. V Madridu se je ustanovila posebna družba »Hispano-Jugoslava«, špansko-jugoslovanska zveza, katere cilj je, delovati na tem, da se trgovina med obema državama čim bolj razvije. Španska vlada je izjavila, da ne bo kontingentirala uvoza lesa, marveč bo dopustila popolno svobodo trgovine, kar je posebne važnosti za nas. Poleg tega se je tudi sklenilo, da se bo naš les izvažal direktno v Španijo brez posredovalcev, kar se je dosedaj zelo redko dogajalo.

Vložite pravočasno davčne prijave za pridobnino in za davek na poslovni promet.

Rok za vlaganje teh prijav poteče letos dne 5. februarja 1930. Kdor ne vložijo prijave za pridobnino, plača poleg rednega davka za 3%, če pa ne vložijo prijave v osmih dneh niti na pismeni poziv pa za 10% povišani osnovni davek. Kdor nikakor ne more vložiti prijave v določenem roku, sme zaprositi za podaljšanje roka, ki se pa dovoli samo v posebno tehtnih primerih. Z dnem vložitve prošnje se v tem primeru rok prekine do onega dne, ko se mu izroči rešitev vlozene prošnje. Če se pa rok prekorači največ za 15 dni, nima prekoračitev zakonskih posledic, ako se obenem s predloženim predmetom opraviči s posebno tehtnimi razlogi. Vendar velja ta ugodnost samo za pridobnino, ne pa tudi za davek na poslovni promet.

SEDMI DRUŽABNI VEČER TRGOVSKEGA DRUŠTVA MERKUR V LJUBLJANI

bo v sredo dne 5. februarja 1930 ob pol 9. uri zvečer v prostorih restavracije »Zvezda«. V nadaljevanju cikla »Ljudska univerza za trgovske in obrtniške kroge« pride na vrsto predavanje v zanimivem predmetu »Naša denarna organizacija«. Predavanje o tem važnem gospodarskem vprašanju je ljubeznivo prevzel direktor Trgovske šole, gospod Josip Gogala. Gospod predavatelj je znan strokovnjak na gospodarskem polju in predavanje, ki si ga je izbral, gotovo zasluži posebno pozornost. Po končanem predavanju poje Završanov kvartet, ki se je po svojem dovršenem petju vsem obiskovalcem družabnih večerov nenavadno priljubil, ter igra priljubljene Merkurjev orkester. Gostje so dobrodošli. Vstop je brezplačen.

* * *

Dunajsko finančno pismo.

Avstrijski zavod za konjunktorno raziskovanje pravi v svojem zadnjem poročilu, da se je v začetku preteklega jeseni vidljivije nastopivše poslabšanje konjunktura v zadnjih štirih tednih nadaljevalo; šele v prav zadnjih dneh so se pojavili ugodnejši dogodki, ki kažejo položaj v bolj razveseljivi luči. Poslabšanje se je javilo v močnem naraščanju brezposelnosti, zlasti v velikem padanju železne produkcije, dočim so izgledi na zboljšanje označeni v prvi vrsti po napredujočem olajšanju denarnega trga in v nadaljni posledici po lahkem poživljenju borze, nastopivšem v zadnjem času. Poročilo se zaključuje z ugotovitvijo, da na vseh poljih gospodarstva kažejo še padanje ni prišlo nepričakovano in da so izgledi za novo leto nekoliko neugodnejši kot so jih doslej ocenjevali.

O splošnem gospodarskem položaju nam nudijo statistična poročila sledeče podatke:

Veletirni indeks je narasel v januarju za dve točki. Na trgu živil so se pokazale posledice nove sladkorne novele in so dovedle do zvišanja indeksa v skupini živil. Tudi v industrijski skupini je nastopilo majhno zvišanje.

Razvoj varčevanja pravi, da se je povrnilo zaupanje občinstva v stalnost splošnih političnih in gospodarskih razmer. Pri petih dunajskih velebankah je znašal prirastek napram prejšnjemu mesecu 23.6 milijonov šilingov in se more torej že v bližnjem času pričakovati, da bo zopet dosežena avgustova rekordna višina. Pri dunajskih hranilnicah je tendenca hranilnega gibanja nekoliko slabša, a se tudi tu zboljšanje tendence ne da utajiti.

Donos javnih davkov in pristojbin je bil v novembru nekoliko slabši kot v oktobru, a večji kot v septembru. Tudi brutodohodki monopolov so se gibali vobče na višini prejšnjih mesecev.

Decembrovi indeksi glavnih deželnih mest je napram mesecu novembru narasel v Gradcu za 2 odstotka, v Bregenzu za 1%, v vseh ostalih glavnih deželnih mestih je pa ostal na isti višini. Indeks stroškov za živila v januarju je narasel na Dunaju za 0.87%.

Produkcija piva v Avstriji v času od 1. septembra 1928 do 31. avgusta 1929 je znašala 7,274.628 hektolitrov, od tega na Štajerskem 912.949 hl, na Koroškem pa 167.496 hl.

Princip — in pika.

Trgovina mu je sijajno napredovala. Vendar, po nekaj letih, je opazil trgovcu, da ni vse v redu. Mož se je trudil in delal, odstavljaj in nastavljal uslužbence, toda vse ni nič pomagalo. In v tem obupnem položaju je potopil svoje težkoče prijatelju-trgovcu, češ, da kljub vsem njegovemu naporom njegov tekmelec vedno bolj napreduje. Prijatelj ga je povpraševal po tem in onem in mu stavil tudi vprašanje: »Koliko pa izdaš za reklamo?« Tedaj se pa mož razhudi in vzroji: »Jaz? Za reklamo! Vse drugo, samo to ne, da bi ljudje povsod čitali ime moje stare, renomirane tvrdke. Kjer se osel valja, tam dlako pusti!« — Mož je vztrajal na svojem principu kljub prijateljevemu prigovarjanju. Končno pa je skra-

hiral — radi principa! Zivahno a — resnično!

Morda vam ta zgodba o principu ne zadoštuje, pa še primer, bolj drastičen: S principu je taka težava in — recimo »zagonečno« kot z apetitom: danes lahko izvajamo ta ali oni princip in danes nam sijajno tekne — kranjska klobasa; jutri pa je današnji princip nemogoč in nič čudnega ni, če nam jutri »kranjska« ne tekne.

Zadostuje!

Čas je že, da se naši trgovci odrešijo vseh mogočih in nemogočih principov, načel, stališč itd., ker z njimi je križ; no, in kdor ga pač rad nosi: blagor mu, ker njegovo bo nebeško kraljestvo!

Vlado Stergar.

NEMČIJA IN AVSTRIJA PROTI BATU.

Deželno sodišče v Berlinu je na predlog Državne zveze nemških trgovcev s čevlji izdalo proti tvrdki Bata, oziroma proti njenim nemškim podružnicam začasno odredbo, v kateri se prepoveduje, da se v oglasih tvrdke ponavlja trditve, da so detajlne cene njenih izdelkov tovarniške cene ter da so čevlji, kojih gornji deli so napravljeni s porabo povoščenega sukna, lakasti čevlji. Zagrožena kazen v slučaju, da se tvrdka na odredbo ne bi ozirala, more znašati do 10.000 mark za vsak posamezni slučaj. V zadnjih dneh so se mudili na Dunaju zastopnik švicarske tvrdke Bally ter češkoslovaška industrijalca Bata in Popper, kar spravljajo v zvezo s stremljenjem avstrijske čevljarke industrije po zvišanju carine.

IZGRADBA AVSTRIJSKEGA CESTNEGA OMREŽJA.

Kakor v obeh zadnjih letih bodo pričeli tudi letos v marcu ali aprilu z modernizacijo avstrijskih zveznih cest. Tudi v tekočem letu so v ta namen stavljeni na razpolago krediti v znesku osem milijonov šilingov; a trajalo bo še več let, preden bo gradbeni načrt izveden. Vsega skupaj je za modernizacijo avstrijskega cestnega omrežja predviden znesek 85 milijonov šilingov, ki pa utegne narasti, če se bo material itd. podražil.

ZA BOLJŠE TRGOVSKE STIKE MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO.

Trgovski stiki med Jugoslavijo in Italijo so zmeraj močnejši, zlasti iz Slovenije ven, in se zato vedno na novo odvijajo nove telefonske zveze. S 1. februarjem so bile otvorene sledeče zveze: Ljubljana—Idrija—Postojna Din 16:50 za trinitutni pogovor, Ljubljana—Grado Din 19:80, Ljubljana—Padova Din 24:75, Ljubljana—Pola Din 28:05, Ljubljana—Firenze—Merano—Riva Din 31:25, Ljubljana—Roma Din 37:95. Sedaj pripravljajo neposredno telefonsko zvezo Ljub-

ljana—Torino. Če smo zgoraj zapisali Ljubljana—Idrija—Postojna itd., se to ne reče, da gre zveza v Postojno preko Idrije, temveč le, da je tarifa za pogovor s Postojno in Idrijo ista.

MARIBORSKI KROŠNJARJI.

Iz Maribora smo prejeli:

V zadnjem času se je v Mariboru pojavilo zopet nekoliko več krošnjarjev. So to krošnjarji iz Kočevja, pa tudi iz Dalmacije. Kolikor je meni znano, se nahajajo med njimi tudi taki, ki imajo precej obširna posestva, katera pa ne obdelujejo — temveč raje pridejo v Maribor, kjer krošnjarijo in delajo trgovcem veliko škode. Bil sem v Dalmaciji 15 let kot rudniški ravnatelj; ob neki priliki sem rekel ljudem: obdelujte Vaše polje, jaz Vam nabavim semena brezplačno. In kaj so mi odgovorili: »Gospodine — izradite sve Vi sami, a mi čemo uživati.« So pa tudi taki, ki so siromaki in so navezani preživljati se s krošnjarjenjem, toda oni z velikimi posestvi jim toliko škodujejo, da se sami ne morejo preživljati, ker ne dobijo dovoljenja za druge obrti, katere pa prvi dobijo.

Pomudbe, poupraševanja

Za izvoz svežega masla v Grčijo. Grška je uvažala v letu 1929 maslo iz Turčije, Holandije, Jugoslavije, Rumunije, Egipta, Tripolisa, Rusije itd. Po informacijah trgovske zbornice kraljevine Jugoslavije v Solunu nudi solunski trg prav ugodne prilike za plasiranje masla in finih sirov v večjih množinah. Carina na maslo znaša z vsemi supertaksami 10:50 drahem za 1 kg. Vzorce s cenami za maslo in sir je poslali tvrdkam: 1. Holivatos & Tschigaridas, 3, rue Rongotti, Salonique. 2. Cooperative »Promitevs« Papatthemistoklis, 10, rue Venizelos, Salonique.

Po svetu

Konferenca za določitev plovbnega voznega reda je zborovala preteklega dne v Splitu. Udeležili so se je zastopniki plovbnih družb, direktorji in drugih v poštev prihajajočih činiteljev.

Nov val insolventnosti se je pojavil v Nemčiji; med insolventami navajajo zlasti trgovino s kožuvinami I. Popa, obstoječo od leta 1913 dalje.

Belgijska tvrdka umetne svile Maransare, ki je svoj obrat izdatno razširila, je zašla v plačilne težkoče. Trudi se za dobavo novega kapitala.

Najnižja cena za sladkor na borzi v Pragi je notirala pretekli teden; izgledi za zvišanje sladkornoposnih prevzemnih cen ne obetajo torej velikih uspehov. Eksporna trgovina počiva popolnoma.

Rumunska Narodna banka izkazuje 187,800.000 lejev čistega dobička in bo izplačala dividendo 480 lejev.

Znižanje ogrske obrestne mere od 7½ na 7% je vplivalo na domači denarni trg ugodno in pomirjevalno. Položaj se presoja precej optimistično, in izražajo upanje, da bodo tudi gospodarski krogi opustili svoj pesimizem.

Ameriški jekleni trust izkazuje za preteklo leto čisti dobiček v rekordnem znesku 200 milijonov dolarjev.

General Electric Co. je imela v preteklem letu za 448.8 milijona dolarjev naročil; to je za 28% več kot v letu 1928.

Nova konferenca o predvojnih dolgovih se bo vršila v Parizu. Gre za doslej še nerešeno vprašanje o zlatih rentah.

Ruski koncern strojne in kovinske industrije z glavnico 700 milijonov rubljev je ustanovljen. Za posamezne delovne stroke bo ustanovil koncern posebne truste, tako za gradbo lokomotiv, kotlov, turbin, ladij, vagonov, orodja, kemičnih aparatov in za predelovanje poljedelskih surovin.

Švedski vžigalični trust bo zgradil v Ameriki lastno tovarno, ker so Amerikanci carino na vžigalice zvišali. Delež Amerike na skupni prodaji švedskega trusta znaša 4 odstotke.

Mednarodni borzni indeks je po začasnih haussu v prvi januarski polovici v zadnjem tednu na nekaterih borzah nekoliko padel; v Berlinu od 84 na 81, v Parizu od 140 na 138.9 itd.; na drugih se je nekoliko zvišal, n. pr. na Dunaju od 78 na 79.1, v Zürichu od 82 na 83.3, v Milanu od 96.5 na 97.7, v Newyorku od 114.6 na 119.2. Londonski indeks je ostal nespremenjen na 68.6.

Število brezposelnih v Nemčiji je zopet naraslo, in jih je sedaj 2,140.000, za 75.000 več kot v Veliki Britaniji.

Produkcija piva v Češkoslovaški v prvih enajstih mesecih preteklega leta je dala 10,700.000 hektolitrov napram 11 milijonom v istih mesecih leta 1928. Ta diferenca 300.000 hl bo ostala najbrž tudi za vse leto.

Produkcija umetne svile v Ameriki je cenjena za letošnje leto na 175.75 milijona funtov; lani je znašala 130.45 milijona. Največji letošnji producent je American Viscose s 75.3 milijona, za njim Dupont Rayon s 27.6, Tubize z 9.5 itd.

Nemški vžigalični monopol je bil od državnega zbora definitivno potrjen.

Pridelek svilenih kokonov na Japonskem je bil po poročilu newyorške svilene borze v preteklem letu za 9 odstotkov večji kot v letu 1928.

Avstrija je kontingentirala uvoz goveje živine iz Rumunije in se sme uvažati na teden odslej samo 840 glav, dočim je znašal dosedanji uvoz povprečno 1400 glav na teden. Rumunija se trudi za omiljenje nove odredbe.

Zaposlenost češkoslovaških tovarnih želez se je v januarju nadalje zboljšala; pomnožilo se je oboje, domača poraba in eksport.

Čisti dobiček filmske družbe Paramount je narasel od 8.7 milijona dolarjev v letu 1928 na 15.5 milijona v letu 1929. Razdelitev dividende zahteva samo 7,200.000 dolarjev, tako da se ves ostali znesek more vpisati med rezerve.

Berlin je imel na koncu preteklega leta vpisanih 54.185 tvrdk, od katerih je pa poslovalo samo 36.182.

Belgijske domače cene za nosilec in železo v palicah so povišali za 10 do 30 frankov, da jih bolje prilagodijo eksportnim notacijam.

Novi nauki o prehrani.

Ali je naša prehrana napačna? — kalorije in vitamini.

Pravijo, da ni cesar Franc Jožef cela desetletja imel za zajutr nič drugega, kot slanik in čašo pive. To je veljalo kot simbol za priprostost njegove prehrane. Gotovo se je imel zahvaliti preprosti prehrani, da je dosegel tako visoko starost. (Humoristi so to izrabili in rekli, da se je imel Franc Jožef zahvaliti za svojo starost, čaši Plzenskega piva.) Priprosta prehrana je brez dvoma koristna za telo. Radi prevelikega uživanja hrane je neprimerno več ljudi prezgodaj umrlo, kot od lakote. Moderna kultura zapeljuje človeka do prevelikega uživanja hrane. Azijski raziskovalec Filchner poroča, kako priprosta je hrana suhih, koščatih prebivalcev azijske visoke planote. Življenje v tibetanskih viščinah od 3.500 do 5.500 m je naporno za človeški organizem. Toda domačini jejo tamkaj mnogo manj kot mi, pri tem so pa veliko bolj zdravi in odpornejši kot mi. Hrana Tibetancev obstoji skoro izključno iz Tsamba, to je zmes iz neke vrste pražene ječmenove moke in čaja, včasih je pridejano zdravjen tudi maslo. Dnevno jedo prebivalci dve do tri majhne skodelice polne Tsambe. Poleg tega se uživa veliko čaj, bogatejši pomešajo čaj nekoliko z mlekom. Tibetanec pije izredno veliko čaja, zvečer dvajset do trideset polnih skodelic. Samo ob slavnostnih prilikah je Tibetanec, kakor poroča Filchner, meso, predvsem jagnjetino in to največ sveže. Mleko se po največ predeluje v maslo, ki ga spravljajo v vreče iz kože in ki se tako lahko uživa tudi čez stoji leta in leta. V splošnem je Filchner mnenja, da je skromnost Tibetanca v prehrani neprekosljiva.

Naša običajna prehrana nas navaja še vedno k prevelikemu uživanju. To se začne pri otrocih, ki jih preskrbne matere proti njihovi volji zapeljujejo in silijo, da preveč použijejo. S trudom se je pripravilo mlado dekle od tega, da je začelo uživati več hrane kot ji je bilo potrebno. Mlada deklica doseže sedemnajst ali dvajset let in mora sedaj ravno tako trpeti, da se odvadi prevelikemu uživanju hrane in si tako ohrani svojo vitko linijo.

Kalorije in vitamini.

Hrana proizvaža pri izgorevanju v telesu gotovo silo, ki ji pravimo energija. Da moremo omogočiti primero med posameznimi vrstami hrane, moramo dobiti neko skupno merilo. Od takih sistemov se je najbolj obneslo preračunavanje po kalorijah, ki je fizikalnično najsigurnejše utemeljeno. V fiziki imenujemo kalorijo ono množino toplote, ki je potrebna, da segrejemo 1 kg vode za 1 stopinjo C. Množina toplote, ki se proizvaža pri izgorevanju neke hrane, se s tem merilom ugotovi. V za to svrhu pripravljenih aparatov (kalorimetrih) so vse snovi hrane preiskovali po njihovi vrednosti izgorevanja, to je določili so količino kalorij, ki jih te snovi pri izgorevanju v telesu proizvajajo. Vse kalorije, ki se pri izgorevanju proizvajajo, služijo ali neposredno za stvarjanje toplote (obdržanje toplote telesa) ali pa se kakor pri parnem stroju pretvorijo v druge oblike energije — v delo.

Na podlagi teh preiskovanj je bila podana osnova za preračunavanje množine hrane. Kajti če rečemo: hrana obstoji iz 100 gramov beljakovine, 500 gramov ogljikovih hidratov, 50 gramov masti, je to neenoten način izražanja. Tak način nam onemogoča primerjavo z drugo obliko hrane glede vrednosti izgorevanja, torej proizvajanja energije. Če pa čitamo na tabeli vsoto kalorij dotičnih stvari, potem lahko ugotovimo, da odgovarja 100 gramov beljakovine, 500 gramov ogljikovih hidratov in 50 gramov masti skupno 2.665 kalorijam. Na tej podlagi se lahko prehranjevalna vrednost najrazličnejših hran med seboj primerja. Na ta način se potem vzame več ali manj hrane.

Množina kalorij sama pa ni zadostna za določitev pravilne sestave hrane. Najprej je treba, da je v hrani dovolj beljakovin, dalje je potrebna sol, voda in vitamini. Te snovi pa ne proizvajajo, če ravno so življenjsko važne, nobene pomembne množine energije. Vendar pa radi tega ne smemo storiti napake, da bi smatrali nauk o kalorijah za nepo-

Pozor na varstvo (zaščito) znamke!

Trgovec misli često, da je v njegovem interesu in da ima pri tem dobiček, če ima od nekega blaga ne samo eno in sicer najbolj idočo znamko, temveč poleg te še nekatere znamke na zalogi. Odtod pa nastane zanj posebna dolžnost, da mora paziti na pravice znamk. Na podlagi § 145 zakona o varstvu (zaščiti) industrijske lastnine je kriv prestopka proti znamki, kdor prevede blago, določeno za promet, s tujo varstveno (zaščitno) znamko ali če tako blago spravi v promet. Razven tega na podlagi § 146 tega zakona je prepovedano, za trgovski promet določeno blago označevati protizakonito s tujim imenom ali s tujo tvrdko ali na ta način zaznamovano blago spravljati v promet.

Po teh določilih je zlasti tudi prepovedano, ponujati v steklenicah, ki so predvidene z gotovo znamko, sličen izdelek drugega izvora in ga prodajati. Tako se na primer dopolnjuje zabela za juhe iz velikih steklenic, ki jih pošiljajo tovarnarji in katerih znamke so pravno zaščitene. Radi tega se mora strogo paziti na to, da se v veliko steklenico morda ne nataka tuja zabela. Kajti zavestno ponujanje tuje zabele in prodajanje te zabele iz take steklenice bi pomenilo kaznjivo dejanje, ki ga prizadete tvrdke in oškodovani odjemalci ne bi mogli mirno prenesti.

Je pač umljivo, če izdelovalne tvrdke pazijo na to, da se njih znamke in njih imena ne zlorablajo. Gotovo ne bi tudi

noben trgovec trpel, da bi se njegov napis uporabljal pri tuji trgovini ali da bi se kak tujec izdajal za lastnika njegove trgovine. In tako je tudi umljivo, da nobena izdelovalna tvrdka ne more mirno prenašati, ako se v njene ovojce, v njene steklenice nataka blago drugega izvora.

To velja v posebni meri za tvrdko Maggi, ker se v trgovini z zabelami za juhe omenjene zlorabe prav pogosto javljajo. Tvrdka Maggi je postavila temelje slovesu svoje znamke, s svojim več kakor štiridesetletnim delovanjem, predvsem z izdelovanjem prvovrstnega blaga. Ne more se od nje pričakovati, da bi s prekrižanimi rokami gledala, kako se oškodujejo njeni interesi in bi drugim prepuščala sadove svojega truda. Končno je posredni zaslužek pri prodaji Maggi-jevih izdelkov, kakor slišimo, tako zadovoljiv, da res ni nobene potrebe, ponujati v Maggi-jevih steklenicah drug izdelek.

Taki prestopki proti varstvu znamke naj bi se opustili tudi v interesu trgovstva samega. Kajti oškodovan je sloves vsega trgovskega stanu, če se odjemalci varajo in dobijo drugačen izdelek, kakor sami želijo. Pri tem moramo pomisliti, da širša množica odjemalcev, čim izve za posamezen slučaj, sklepa na vedenje celotnega trgovskega stanu in po tem uravnava svoje stališče do trgovskega stanu. Je torej v interesu vsakega stanovskega tovariša, če posveti tem vprašanjem svojo posebno pozornost, da bi vedno obveljalo staro izkušeno temeljno načelo o zvestobi in zaupanju v trgovskem prometu.

treben. Ta nauk nam namreč podaja številne podlage za sestavo hrane, posebno pri shujševalni kuri in pri reditvi, nam prav dobro služi.

Nekaj časa se je znanstveni nauk o prehranjevanju dal radi preveč mehničnega mišljenja zapeljati tako daleč, da se je že govorilo, da bomo že v najbližji bodočnosti imeli prehrano z umetnimi novimi; 1 pastila ogljikovih hidratov in 1 tableta beljakovine in majhna pilula masti, malo soli in vode — recept je bil že napisan in že so z njim triumfirali. Tedaj pa je presenetila svet novica o odkritju vitaminov po Funku, in o potrebi kemičnih baz po Ragnar Bergu in kar naenkrat se je kemični čudež moral kriti pred prirodnimi potrebami. Od tega časa so postali pri nauku o prehrani bolj previdni.

Posebno odkritje vitaminov je povzročilo veliko vznemirjenosti v poprej na videz tako sigurnem znanstvenem mišljenju. Razlikovali so različne vitamine (A, B, D in C). Ti se izmenoma nahajajo v posameznih vrstah hrane in vplivajo na različne dele telesa. Gre tu za zelo majhne množine, ki pa so nepogrešljive. Mešana hrana, ki obsega tudi sadje in zelenjavo, daje telesu brez nadaljnjega že sama po sebi potrebno količino vitaminov.

Kemične kisline in baze.

Nemška pomožna križarka »Kronprinz Wilhelm« se je mogla med svetovno vojno nemoteno gibati 255 dni na sovražnem morju, ter je plenila trgovske ladje. In vendar je bila primorana končno zateči se v sovražno ameriško pristanišče, ter se je tako sama izločila iz vojne. Celo moštvo je namreč obolelo; samo enostavna hrana, pomanjkanje svežih življenskih potrebščin, jo je privedlo tako daleč. Mac Cann je bil mišljenja, da leži vzrok obolenja v pomanjkanju (kemičnih) baz in v preobilici kislin in soli v hrani. Na njegovo pobudo so dali moštvo ladje hrano, ki je vsebovala mnogo (kemičnih) baz. Ta hrana je obstojala predvsem iz neke vrste izkuha otrobov in juhe iz zelenjave. Štiri dni po uživanju te hrane so bili prej težko bolni že precej zdravi.

En del mineralnih snovi, predvsem fosfor, žveplo in klor dajejo pri njih izgovorjanju v telesu kisline; kovine pa baze. Obe skupini služita za tvorbo beljakovine. Glavne so kalij, natrij, apnenec, magnezija, železo in manganov oksid. Med življenjem in pri prebavi se tvorijo v telesu vedno kisle soli. Te so, če jih je preveč, škodljive in povzročajo bolezen — tako pravi nauk o bazah. Dovoljne količine neorgan- skih baz se neutralizirajo in jim vzame-

jo nevarnost. Pri izgorevanju v telesu nastane dalje ogljikova kislina. Da se ta pravočasno veže, so ravnotako potrebne večje količine baz. Tako je prišel nauk o bazah do zahteve, da mora hrana vsebovati zadosten presežek neorganskih bazah. Tudi vitamini pridejo po tem nauku do veljave, če imamo preobilico baz.

Ta sam po sebi jaseen nauk o prehrani postane v toliko težji, ker so prehranjevalna sredstva, ki vsebujejo baze in vitamine, večkrat ena in ista. Živalska beljakovina, meso, jajca, dalje kruh in moka, nam dajejo preobilico kislin; krompir, mleko, zelenjava, posebno špinaca in sadje pa preobilico baz. Giht je bolezen pri kateri se tvori preveč kisline. Priporočanje surove hrane pri gihtu je v zvezi z bogastvom na bazah, ki jih ima taka hrana. Ta naj bi onemogočila preveliko tvorbo kislin. Slično velja tudi za sladkorno bolezen. Kirurgi polagajo važnost na to, da so v enaki meri zastopane kisline in baze, kajti to je po njihovem mnenju ugodna podlaga za zdravljenje ran.

Za dobavo neorganskih baz so gotovo skrbni, če se vživa veliko rastlinske hrane. Amerikanca Sherman in Smith sta postavila sledeče pravilo: saj eno tretjino denarja, ki je določen za hrano, za mleko, najmanj eno tretjino za zelenjavo in sadje in šele zadnjo tretjino za meso, ribe, cerealijske, sočivja in slaščice. Ragnar Berg je to pravilo napisal tako: saj sedemkrat toliko krompirja kot kruha in sočivja in sedemkrat toliko zelenjave in sadja kot jaje in mesa. Posebno čudna pri tem nauku o prehrani je na vsak način ostra razlika med krompirjem in kruhom, ki nista ednako vredna, kar se tiče ogljikovih hidratov.

BILANCA ANGLEŠKIH VELEBANK.

Sestava bilanc peterih največjih angleških bank (The Big Five, = močne ali velike petere) kaže precej močno padanje bilančnih svot od 1904 na 1902 milijona funtov. Delniška glavica in rezerve s skupaj 116 milijoni so ostale nespremenjene, depoziti so pa padli od 1666 na 1625 milijonov. Ta vsota je pa zmeraj za ca. 20 milijonov funtov večja kot na koncu leta 1927. Menične obveznosti so padle od 206 na 154 milijonov funtov. Kljub manjšim depozitom so se dvignili predujmi od 879 na 894 milijonov funtov; deloma so tu notri industrijski krediti, ki jih ni lahko mobilizirati. V dinarje preračunjene nam te ogromne vsote pokažejo šele svoje pravo lice.

10 let prohibicije.

Združene države Severne Amerike praznujejo ta mesec desetletnico prohibicije. To je čudna in redka slavnost, ki se ne praznuje samo v cerkvah in na zborovanjih, ampak veliko bolj tam, kjer se ne toči voda, ampak vse vrste alkoholnih pijač. Doma, v zakonitih gostilnah, pa tudi v razkošnih restavracijah se pije na dan obletnice v prav znatnih količinah božja kaplica ali pa tudi nje slab posnetek.

Amerika je »suha«, to se pravi brez alkoholnih pijač. Tako nas hoče učiti zgodovina in tako tudi beremo v knjigah. Toda en sam pogled v ameriški parlament nas bo poučil da je položaj čisto drugačen. Predsednik parlamentne komisije za prohibicijo je predlagal prav pred kratkim, da se morajo veliko strožje izvajati predpisi zakona o prohibiciji. Pri njegovem poročilu je prišlo do precej nemirnih prizorov med takozvanimi mokrimi in suhimi (ki pa tudi nosijo v svojih žepih polne steklenice žganja). Zdi se kakor da se oba tabora pripravljata na odločilno borbo; mokri na napad, suhi pa na odločno defenzivo. Oba ta zbora sta si samo v tem edina, da se še vedno pije in da je nastala vprav radi prohibicijskega zakona cela industrija, ki prav dobro prospeva, to je industrija zakonitih žganjekuh. Toda mi ne dobimo v ameriškem parlamentu samo teh dveh taborov. Tudi stranka suhih, ki je imela dosedaj na svoji listi 70—75% članov obeh zbornic, kaže, posebno v senatu, razpoke. In nič čudnega ne bi bilo, če bi v teku te debate celo število poslancev zapustilo vrste zagovornikov prohibicije. To sicer še ne bi pomenilo nobenega prestopa v kako drugo stranko, pač pa ojačanje mokrih. Toda pustimo to vprašanje bodočnosti in pogledimo štatiščne podatke o prohibiciji v prvem desetletju: Stala je več kot 300 človeških življenj. V denarju je stala državo okrog 936.000.000 dolarjev — več kot znašajo vsi v zadnjem letu pobrani dohodninski davki. Dalje je stala še 6% milijona dolarjev več zato, ker so morali zvezne ječe radi prohibicije razširiti. Država Newyork sama zahteva 30 milijonov dolarjev za lastne ječe, katerih razširitev se ima izključno pripisati prohibicijskim zločinom. Prekršitve Wolstead-Akta v letu 1928 so imele za posledico 75.307 aretacij proti 34.175 v letu 1921. V nad 385 krajih izvršene aretacije so obsegale 26% prebivalstva na deželi in 51,04% celokupnega meščanskega prebivalstva Združenih držav. Nič manj kot 77.799 prestopkov prohibicijskih zakonov je bilo v zadnjem letu obravnavanih pred zveznimi sodišči; za 56.000 slučajev več kot v prvem prohibicijskem letu. V zadnjih treh letih je bilo obsojenih 136.000 oseb. Od 85.328 kriminalnih slučajev je bilo 58.455 slučajev v zvezi z prohibicijo. In dalje: 32.474.234 galonov žganja so v pretečenem letu iztrgali iz rok tihotapcem in žganjekuhom. V prvem prohibicijskem letu pa samo 153.735 galonov.) Tudi število zaplenjenih destilacijskih aparatov se je povečalo od 15.416 na 261.611.

Take podatke nam daje statistika o »uspehih« prohibicije. Ali se bo ta statistika radi poostrenih mer zboljšala, ali bo res kaj pomagalo ojačenje armade prohibicijskih agentov, obalnih straž, graditev novih policijskih ladij, katerim naj bi priskočili še zrakoplovi na pomoč? Brez dvoma to vse ne bo veliko koristilo! Ječe se bodo še bolj napolnile, cena alkohola bo porasla, kvaliteta se bo pa še poslabšala. Bistveno se pa v naslednjih sedmih letih, ki jih zagovorniki prohibicije po njihovem lastnem mnenju rabijo za izvedbo prohibicijskega zakona, ne bo nič izpremenilo. Nasprotno rak-rane, ki jih je ta način prohibicije prinesel s seboj, se bodo še bolj razširile. Beznic bodo še bolj prodajale, škodljiv alkohol, odnosno bolj rečeno, na vse mogoče načine napravljeno alkoholno pijačo. Korupcija, ki je že danes precej na višku, bo tudi nadalje prispevala. In čim bolj bodo zastražene meje, tembolj bo tekkel v ameriška grla alkohol, namenjen za industrijske namene ali medicinske svrhe.

Jasno je, da bi značilo nepoznavanje globljega smisla ameriške prohibicije, če bi zmatrali zahteve čisto mokrih kot edino upravičene. Protestantka morala je odgovorna za marsikaj, kar se evropskim protestantom zdi neverjetno, je tudi za

prohibicijo odgovorna, kakor tudi za marsikaj, kar je v nasprotju z realnostjo. Iz te protestantske morale, kateri so se pridružili industrijski magnati vzhoda, farmarji zapada in juga — jug še v večji meri, to pa radi vprašanja črncev — se je rodila prohibicija. Ta pa je največ izraz tiste moralne tendence, ki je mogoče hotela dobro, a našla slabo (pomislimo le na slabo kakovost pijač, ki večkrat povzročijo smrt). Prohibicija naj bi bila nadomestek za slabotno voljo, toda pod okriljem enotne religiozne etike je zaradi svojih izrastkov postala sredstvo, ki se protivi vsakemu demokratičnemu pojmovanju. Poskusi, da se ta zakon odpravi, nimajo mnogo izgleda in taki poskusi nimajo, če vpoštevamo ameriške razmere, tudi veliko smisla. Toda neohodno je potrebno omiljenje zakona na ta način, da bi se prepoved nanašala samo na teske alkoholne pijače. To je edini izhod do zagate, v katero so zašah ameriški zakonodajalci.

Razstave sejmi

Razstava dekorativne umetnosti v Liegu (Belgija). V Liegu se vrši letos velika razstava dekorativne umetnosti, na katero se opozarjajo zlasti izdelovalci čipk. Svečana otvoritev razstave bo dne 3. maja t. l. Ministrstvo trgovine in industrije želi, da se mu naznanijo tvrdke, ki bi hotele poslati na razstavo svoje izdelke. Sporočijo naj to z navedbo količine in vrste vzorcev do 8. t. m. Zbornici za TOI. Vse stroške morajo nositi tvrdke same.

Velesojem v Lyonu se bo vršil od 3. do 16. marca. Lyonska prireditelj ima velik pomen; zastopane so zmeraj vse evropske industrije ter industrije številnih drugih evropskih držav.

Dunajski pomladanski sejem se vrši letos od 9. do 16. marca.

IV. razstava dekorativne umetnosti in moderne industrije v Monzi (Italija) se vrši od aprila do oktobra 1930.

Ljubljanska borza

Tečaj 3. februarja 1930.	Povprečje Din	Pozicije Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	132:77	22:33
Berlin 1 M	13:5676	18:5875
Bruselj 1 belga	—	7:909
Budimpešta 1 pengő	—	9:9261
Curih 100 fr.	1094:40	1097:40
Dunaj 1 šilling	7:985	8:015
London 1 funt	—	276:41
Newyork 1 dolar	56:61	56:81
Paris 100 fr.	—	222:89
Praga 100 kron	167:66	168:46
Tret 100 lir	296:37	298:37

Razno

Uporaba električne struje v Mariboru zelo narašča. Omenjeno naj bo le sledeče: Leta 1929 je Ljubljana s približno 60.000 prebivalci potrošila okoli 4 milijone kilovatov. Maribor pa je potrošil pri 35.000 stanovalcih 9.500.000 kilovatov.

Padajoče dividende bakra. Po dobi največje prosperitete se nahaja ameriška bakrena industrija zopet v malo zadovoljivem položaju. Produkcija, ki pred letom dni niti daleko ni zadostovala vihar-nemu povpraševanju, se neprestano omejuje, da bi se preprečil padeč lani zelo visoko dvignjenih cen. Pa vseeno zaloge neprestano rastejo. Kot prvo vidno znamenje rentabilitetnega poslabšanja se naznanja sedaj znižanje bakrene dividende družbe Calumet and Hecla Copper; pred pol leta je razdelila ta družba dividendo dol. 1:25 za četrt leta in pred tremi meseci dol. 1:50. Sedaj je svojo četrtletno dividendo znižala na 1 dolar. Newyorški borzni krogi pričakujejo, da se bodo tudi pri drugih bakrenih družbah dividende znižale.

Amerika bo postala zopet svetovni bankir in bo zopet odprla svoj glavni trg dolgoročnim inozemskim emisijam; tako beremo v poročilih ameriških bank. Pobudo za novo orientacijo je dal ugodni zaključek konference v Haagu.

Sanacija svetovnega trga kavčuka. Na konferenci kavčuka v Haagu so izvolili nizozemsko-angleški odbor in so mu poverili nalogo, naj določi one odredbe, ki bi mogle ozdraviti trg kavčuka. Izredno visoka produkcija je povzročila zelo poptrešno ponudbo, ki je močno pritiskala na cene. V Angliji že od leta 1923 naprej ni bilo tako velikih zalog kot so letos. V Rusiji bodo v teku petih let zasadili s kavčukom 75.000 hektarov, kar bo seveda na cene še bolj pritiskalo. Imenovani odbor je svoje delo pospešil in se je v svrhu omejitve produkcije sporazumel tudi že z nizozemsko-indijsko vlado. Vlada je pristala na omejitve, a s pogojem, da se producenti k omejitvi ne smejo siliti. Nadaljna pogajanja odbora bodo morala torej meriti na to, da se kavčukovi farmerji prostovoljno odločijo za redukcijo produkcije.

Srebro zopet pada. V začetku leta je padla cena srebra v Londonu na 20¹/₁₆ penca za unco, se je nato dvignila na 21⁷/₁₆, a sedaj zopet stalno pada. Razna znamenja kažejo, da ostanejo izgledi za srebro neugodni. Na Kitajskem so s 1. februarjem pričeli računati uvozno carino na zlati podlag. S 30. junijem bo pa Kitajska sploh prešla k zlati valuti, če si bo mogla zagotoviti potrebne zlate množine. Spekulacija se je preobrnila na Kitajskem popolnoma v prilog zlatu, tako da je morala vlada celo izdati prepoved spekulativnih nakupov zlata. A tudi statistični položaj je za srebro zelo slab. Lanska svetovna produkcija je znašala sicer samo 250 milijonov unc proti 258 milijonom v letu 1928, a je bila tako nizka samo vsled izpada Mehike. Na drugi strani nočejo producenti o omejitvi produkcije nič slišati. Poraba srebra je zelo padla, in večja poraba srebra v filmski industriji nikakor ne more nadomestiti izgube, nastale vsled manjše porabe v kovanju novcev. 1 unca = 28,35 gramov. Da se prepriča kriza, je predlagano sklicanje mednarodne konference, ki naj se posvetuje o obrambnih odredbah.

»Fiat« prevzame »Italo«. Pisali smo, da je italijanska avtomobilna tovarna »Itala« zašla v plačilne težkoče in da išče poravnalnega postopanja. Omenili smo tudi, da se je naprošena družba »Fiat« izrekla samo za delno prevzetje »Itale«. Sedaj beremo, da se je »Fiat« odločila za prevzem obratnih naprav »Itale«. S tem dogovorom naj bi se v prvi vrsti preprečilo, da bi zgubilo 1200 delavcev »Itale« delo. Leta 1904 ustanovljena avtomobilna tovarna »Itala« je dosegla svoj največji razcvit po svetovnoznani prvi avtomobilni vožnji iz Pekinga v Pariz, ki jo je napravil princ Borghese s slavnim poročevalcem Barzinijem v avtomobilu istega imena »Itala«. Po vojski je zašla tovarna v kritičen položaj in ni mogla od leta 1920 naprej izplačati nobene dividende več. Leta 1927 je tovarna svoj sedanji 25 milijonski kapital skoraj popolnoma zgubila. Tovarno je nato prevzel bivši minister Dante Ferraris in je bil njen kapital s prevzetjem Officine Meccaniche v Tortoni zvišan na 35 milijonov. Kljub temu, da so mogli zvišati mesečno produkcijo na 150 voz, je bila prodaja vsled prodajne krize mogoča le z veliko zgubo in so zaloge narasle polagoma na 800 voz v vrednosti 24 milijonov. Naprave cenijo na 30 milijonov, surovine na 20 milijonov, skupaj 50 milijonov; na nasprotni strani stoji glavnični in obligacijski dolg v znesku 65 milijonov. Upniki najbrže ne bodo dobili več kot 40 odstotkov svojega denarja. Za »Fiat« stoji, kakor vemo, ameriški kapital in sicer General Motors. — »Fiat« je pri prevzemu stavila pogoj, da ostane »Itala« samostojno podjetje z lastnimi znamkami. Dala je »Itali« na razpolago sredstva za zopetni pričetek dela z vsemi delavci in s tedenskimi 48 urami.

American Tubize in American Châtillon, dve veliki družbi umetne svile, sta se spojili, da tvorita protiutež družbam American Enka, American Bemberg in American Glanzstoff.

Amerikanci bodo zopet posojali. List »World« poroča iz Washingtona o razmotrivanju Zveznih bank, da bi v svrhu nakupne moči inozemstva naložili 3 do 5-odstotne inozemske kredite in sicer v znesku ca. 1400 milijonov dolarjev. To je eni znesek, ki presega zakonito določeno zlato vsoto bank. Kot depozitna mesta za ameriški izvoz zlata bi prišla v poštev finančna središča, kot London, Berlin, Amsterdam in Tokio. Zagovorniki načrta so opozarjali na okolnost, da bi se na ta način preprečile v Ameriki naložene emisije inozemskih posojil po visokih obrestih, ki navadno težijo na ameriški efektni trg. Navajajo še druge prednosti takih kreditov.

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 7. februarja t. l. ponudbe glede dobave 675 m³ tolčenega gramoza. Pogoji so na vpogled pri istem oddelku. — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 13. februarja t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg riža, 1500 kg kave in 500 kilogramov kavinega dodatka (Frank). — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 13. februarja t. l. ponudbe glede dobave 2000 komadov šamotne opeke in 1000 kg šamotne moke, 300 kg bele kovine, raznih plošč iz železa ter glede dobave 15.000 kg tračnic. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 12. februarja t. l. ponudbe glede dobave vodovodnih stekel in stekel za paromere; do 14. februarja t. l. glede dobave 140 kg volne za ležaje in 700 kg bombaževine za ležišča. Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. februarja t. l. ponudbe glede dobave 200 kaset iz železne pločevine, 6 vrčev za bencin in 8

kanjlic za olje. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 10. februarja t. l. ponudbe glede dobave 240 m³ jamskega lesa, 1 elektromotorja ter glede dobave vrvenic iz litega železa. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 13. februarja t. l. ponudbe glede dobave jeklenih krtač, bakra, železne pločevine, železne žice, zakovic za sode, raznih spoj in raznega drugega materiala. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 12. februarja t. l. ponudbe glede dobave 40.000 kg portland-cementa; do 19. februarja t. l. pa glede dobave jermen. — Dne 24. februarja t. l. se bo pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu vršila ofertalna licitacija glede dobave ognjegasnega materiala. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 24. februarja t. l. se bo vršila pri Računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave telefonskih kablov; dne 25. februarja t. l. pa glede dobave pohištva. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku, Masarkyova ulica 2.)

Oddaja zgradbe skladišča v Zagrebu se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 25. februarja t. l. pri Inženjerskem oddelku Savske divizijske oblasti v Zagrebu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji in načrti pa pri omenjenem oddelku.)

Prodaja sena in slame se bo vršila potom pismene dražbe dne 25. februarja t. l. pri Šumski upravi brodske imovne občine v Podravski Slatini. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni upravi.)

Oddaja zakupa restavracije na postaji Hum se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 25. februarja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Govorka

Anton Schuster

„Pri Tončku“

Ljubljana, Mestni trg 25

se ob priliki

50-LETNICE OBSTOJA

zahvaljuje vsem svojim poslovnim prijateljem in odjemalcem za dosedanjo naklonjenost prosoč, da ji i v bodoče ohranijo svoje zaupanje

VINOCET

— tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.

Tehnično in higiensko najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

USTANOVLJENO 1852

TEOD. KORN
LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8
(PREJE HENRIK KORN)

KROVEC, STAVBNI, GALANTERJSKI IN OKRASNI
KLEPAR / INSTALACIJA VODOVODOV / NAPRAVA
- STRELOVODOV / KOPALIŠKE IN KLOSETNE
- NAPRAVE / CENTRALNA KURJAVA

○ Račune, memorandume, cenike, naročilnice v blok in poljubnim številom listov, kuverte, etikete in vse druge komercialne tiskovine dobavlja hitro po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23

TELEFON 2552 — Za večja naročila zahtevajte proračune!

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!